

Trường ĐH Khoa học Tự nhiên TP.HCM
Khoa Điện tử - Viễn thông

NHẬP MÔN KỸ THUẬT ĐTVT

TUẦN 8: ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP

MỤC LỤC

- Các khái niệm
- Phân biệt pháp luật và đạo đức
- Các tiêu chuẩn đạo đức nghề nghiệp cơ bản của cử nhân/kỹ sư
- Các tình huống liên quan đến vấn đề đạo đức và đạo đức nghề nghiệp

CÁC KHÁI NIỆM

3

CÁC KHÁI NIỆM

- Định nghĩa cử nhân/kỹ sư: là những người tốt nghiệp các trường đại học ngành kỹ thuật, có kiến thức, có kinh nghiệm, kỹ năng, và đạo đức nghề nghiệp để thiết kế, chế tạo, vận hành các sản phẩm công nghiệp hữu ích, cung cấp các dịch vụ KHCN có chất lượng và hiệu quả kinh tế cao, đóng góp cho sự phát triển của xã hội.
- Cử nhân hoặc Kỹ sư phải có tinh thần trách nhiệm, trung thực, có văn hóa, có tính chuyên nghiệp vì giá trị kỹ thuật, an toàn của con người, và vì lợi ích cộng đồng, xã hội.

4

CÁC KHÁI NIỆM

- Bản chất của đạo đức:
 - Đạo đức là những tiêu chuẩn, nguyên tắc được dư luận xã hội thừa nhận, quy định hành vi, quan hệ con người với nhau và với xã hội.
 - Mọi xã hội, thời đại đều thừa nhận những chuẩn mực đạo đức cơ bản: trung thực, chính trực, trung thành, công bằng, nhân ái, vị tha, v.v.
 - Đạo đức không phải hành vi hay lời nói bên ngoài, mà là cái gốc chi phối hành vi và lời nói tốt đẹp bên ngoài.

5

ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP

- Đạo đức nghề nghiệp: là 1 hình thái ý thức xã hội, nó ra đời cùng với 1 nghề nhất định trong xã hội.
- Đạo đức nghề nghiệp bị chi phối bởi những giá trị đạo đức xã hội và phù hợp với mỗi nghề nghiệp xã hội nhất định, phản ánh nhân cách người lao động.
- Ví dụ: bác sĩ có y đức, luật sư phải công tâm, khoa học gia phải trung thực, nhà báo phải đưa tin đúng sự thật, v.v.
- Đạo đức nghề nghiệp là động lực phát triển nhân cách, năng lực nghề nghiệp của người lao động. Đạo đức nghề nghiệp tuân theo hoạt động nghề nghiệp đó.
- Chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp chung: trung thực, trách nhiệm, yêu nghề, có tâm huyết, cống hiến cho công ty/xã hội, góp phần nâng cao danh dự, uy tín và tính hữu dụng của nghề nghiệp mình phụng sự.

6

PHÂN BIỆT PHÁP LUẬT VÀ ĐẠO ĐỨC

7

PHÂN BIỆT PHÁP LUẬT VÀ ĐẠO ĐỨC

- Pháp luật là các văn bản do cơ quan quyền lực nhà nước tối cao ban hành, quy định những phép tắc trong quan hệ xã hội, buộc mọi người phải tuân theo.

Luật pháp	Đạo đức
Tạo ra quy tắc để hướng dẫn hành vi	Đưa ra những định hướng cho hành vi
Cân bằng các giá trị mâu thuẫn nhau	Chỉ ra các tình huống mà các giá trị cạnh tranh và chạm nhau
Trừng phạt các hành vi bất hợp pháp	Đồng tình hay phê phán một hành vi nào đó

8

PHÂN BIỆT PHÁP LUẬT VÀ ĐẠO ĐỨC

- Ví dụ: Luật giao thông quy định người uống rượu say không được lái xe.
 - Luật đưa ra quy định hướng dẫn hành vi cho mọi người khi tham gia giao thông, nếu vi phạm thì bị phạt.
 - Đạo đức thì người có đạo đức tốt luôn tuân theo quy tắc là không gây tai nạn. Người lái xe tự nhận thức không lái xe sau khi uống rượu vì có thể gây ra tai nạn cho bản thân và người khác.

9

thông tin sự kiện

Giao thông

22/10/2018, 10:07 (GMT+7)

doanh nhân lái BMW tông loạt xe
Gòn nhận 'có bia rượu'

ga là chủ nhà hàng ở quận 3, trên đường về nhà sau tiệc rượu,
hàng loạt xe đứng đèn đỏ khiến một người tử vong.

Đi dẫn bà lái BMW tông gần chục xe máy ở Sài Gòn

22/10, Công an quận Bình Thạnh (TP HCM) xác định, bà Nguyễn Thị
oài, chủ nhà hàng Brasil ở quận 3) lái ôtô BMW tông vào ít nhất 6 xe
chờ đèn đỏ và một taxi tại ngã tư Hàng Xanh, khuya hôm qua. Tai nạn
một người tử vong, nhiều người trong thương.

ga đang bị tạm giữ, thừa nhận đã uống bia rượu tại nhà hàng trên đ
ur (quận 3). Bình thường bà có tài xế đưa đón, nhưng hôm qua ông
tiệc riêng, nên phải tự lái xe. Trên đường về bà buồn ngủ, chạy đến
gây tai nạn.

ủa đo nồng độ cồn của bà Nga là 0,94 miligam/1 lít khí thở. "Đi
ai xe đã dùng nhiều bia rượu khiến mất khả năng kiểm soát",
cho biết.

PHÂN BIỆT PHÁP LUẬT VÀ ĐẠO ĐỨC

VÍ DỤ: LUẬT GIAO THÔNG QUY ĐỊNH NGƯỜI UỐNG RƯỢU SAY KHÔNG ĐƯỢC LÁI XE.

10

PHÂN BIỆT PHÁP LUẬT VÀ ĐẠO ĐỨC

- Tội phạm sử dụng công nghệ cao là: “Tội phạm được thực hiện bằng việc cố ý sử dụng tri thức, kỹ năng, công cụ, phương tiện công nghệ thông tin ở trình độ cao tác động trái pháp luật đến thông tin số được lưu trữ, xử lý, truyền tải trong hệ thống máy tính, xâm phạm đến trật tự an toàn thông tin, gây tổn hại lợi ích của Nhà nước, quyền và các lợi ích hợp pháp của các tổ chức, cá nhân”.

11

PHÂN BIỆT PHÁP LUẬT VÀ ĐẠO ĐỨC

- **Tội phạm công nghệ cao liên quan lĩnh vực ĐTVT:**
 - Truy cập bất hợp pháp; cản trở bất hợp pháp việc truyền tải dữ liệu máy tính; can thiệp trái phép vào dữ liệu; can thiệp trái phép vào hệ thống; Sử dụng trái phép thiết bị; giả mạo liên quan đến máy tính; gian lận liên quan đến máy tính; vi phạm liên quan đến hình ảnh trẻ em khiêu dâm; vi phạm quyền tác giả và quyền liên quan qua hệ thống máy tính.
 - Virus máy tính; Tấn công từ chối dịch vụ; mã độc.
 - Sử dụng mạng máy tính hoặc thiết bị để làm gia tăng hiệu quả phạm tội bao gồm: Đe dọa quấy rối trên mạng; lừa đảo trộm cắp thông tin nhân thân; chiến tranh thông tin; gửi thông điệp lừa đảo.
 - Sử dụng trái phép tần số vô tuyến điện được dành riêng cho mục đích cấp cứu, an toàn, tìm kiếm, cứu hộ, cứu nạn, quốc phòng, an ninh.
 - Dùng các thiết bị điện tử không đúng mục đích: Gắn chip đọc dữ liệu thẻ ngân hàng ở ATM, ăn cắp dữ liệu qua các chip viễn thông chạy ngầm trong các thiết bị điện tử, v.v.

12

PHÂN BIỆT PHÁP LUẬT VÀ ĐẠO ĐỨC

- Các tình huống khó xử của đạo đức, đạo đức nghề nghiệp:
 - Ẩn chứa những giá trị, quyền lợi và mục đích cạnh tranh
 - Ẩn chứa những thiệt hại cho người ra quyết định
 - Ẩn chứa những thiệt hại cho người khác
 - Ảnh hưởng lâu dài do thực hiện quyết định

Có	Không
Luật pháp xác định nghĩa vụ, quyền hạn, hành vi cho phép	Luật không chỉ ra được những tình huống khó xử của đạo đức
Tuân thủ luật pháp: chỉ thực hiện đầy đủ nhiệm vụ được quy định	Nhiệm vụ hợp pháp có thể không đạt tới tiêu chuẩn hành vi đạo đức

13

CÁC TIÊU CHUẨN ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP CƠ BẢN CỦA CỬ NHÂN/KỸ SƯ

14

CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC CỦA SINH VIÊN NGÀNH KỸ THUẬT

- Có đam mê với ngành học
- Có tinh thần trách nhiệm
- Hành xử chuyên nghiệp
- Trung thực (Không gian lận trong thi cử, tôn trọng bản quyền, không sao chép tài liệu, bài tập, đồ án, v.v.)
- Giúp đỡ, tôn trọng bạn bè, đồng nghiệp
- Tôn trọng pháp luật, nội quy, kỷ cương học tập
- Không vi phạm tệ nạn xã hội: ma túy, cờ bạc, cá độ, v.v.
- Sử dụng các tài liệu có bản quyền

15

CÁC TIÊU CHUẨN ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP CƠ BẢN CỦA CỬ NHÂN/KỸ SƯ

- Có tinh thần trách nhiệm (công việc, cộng đồng, xã hội)
- Trung thực
- Cảnh báo những nguy cơ của sản phẩm, thiết bị ảnh hưởng đến an toàn con người và xã hội
- Làm việc với năng lực, tận tâm và minh bạch
- Luật “Bàn tay sạch”: không gian lận, ăn cắp công nghệ, v.v.
- Sử dụng kỹ thuật công nghệ đúng mục đích, không lạm dụng để lừa đảo, làm hại/ảnh hưởng cộng đồng
- Hiểu và tôn trọng luật pháp: tôn trọng và bảo vệ bản quyền (Luật sở hữu trí tuệ) các sản phẩm (sách, hình ảnh) của các cá nhân, công ty, tổ chức, v.v. Sử dụng các thông tin có bản quyền phải trích dẫn nguồn.
- Chuyển giao sản phẩm, kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm cho cộng đồng

16

CÁC TIÊU CHUẨN ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP CƠ BẢN CỦA CỬ NHÂN/KỸ SƯ

- Bốn phận đối với người sử dụng lao động và khách hàng
 - Đảm bảo chuyên môn
 - Các quy định về bảo mật thông tin
 - Tránh va chạm quyền lợi với khách hàng
 - Tránh va chạm lợi ích của nhà nước

17

THÁI ĐỘ/HÀNH XỬ CHUYÊN NGHIỆP

- Trung thực tại nơi học tập/làm việc
- Có độ tin cậy cao
- Có sự cố gắng cao
- Chia sẻ kiến thức, sử dụng kỹ năng mềm tốt, thái độ hòa đồng với đồng nghiệp
- Học hỏi và giúp đỡ lẫn nhau
- Hợp tác và cạnh tranh lành mạnh để cùng nhau tiến bộ
- Không nói điều tiêu cực về công ty cũ
- Tôn trọng cấp trên và đồng nghiệp

18

CÁC TÌNH HUỐNG

- Tình huống 1: Người cử nhân/kỹ sư phải hành động có đạo đức nghề nghiệp vì:
 1. Nếu không họ có thể bị kỷ luật và bị đuổi việc
 2. Người sử dụng lao động y/c họ phải hành động có đạo đức nghề nghiệp
 3. Họ cảm thấy điều đó là tốt
 4. Đó là thể hiện hành vi của người kỹ sư có trách nhiệm

19

CÁC TÌNH HUỐNG

- Giải pháp:
 - Chọn 1: Hành vi có đạo đức nghề nghiệp có thể đảm bảo công việc cho người kỹ sư, nhưng đó chưa phải câu trả lời tốt nhất, giống như điều kiện để làm việc.
 - Chọn 2: Làm theo y/c của người sử dụng lao động là đem lại lợi ích cho bản thân kỹ sư chứ không phải lý do đạo đức nghề nghiệp.
 - Chọn 3: Mặc dù đem lại cảm nhận tốt nhưng chưa trả lời được tại sao họ phải có đạo đức nghề nghiệp
 - Chọn 4: Câu trả lời đúng nhất. Thể hiện sự chặt chẽ giữa hành động của người kỹ sư có trách nhiệm với hành vi có đạo đức nghề nghiệp

20

CÁC TÌNH HUỐNG

- Tình huống 2: Bạn là chủ nhân/kỹ sư của 1 dự án chậm tiến độ, khách hàng rất mong dự án hoàn thành. Ông chủ của bạn muốn bạn xác nhận 1 số phần đã hoàn tất dù bạn biết có 1 số rủi ro.
 1. Đồng ý xác nhận
 2. Từ chối xác nhận
 3. Nói rõ với khách hàng về điều đó, nếu khách hàng chấp nhận thì bạn sẽ xác nhận
 4. Xác nhận, nhưng theo dõi sát dự án trong tương lai

21

CÁC TÌNH HUỐNG

- Giải pháp:
 - Chọn 1: Sai, vì xác nhận mà không đo lường các tiêu chuẩn chuyên nghiệp cao nhất sẽ gây nguy hiểm tính mạng con người và tổn hao tài sản nếu có sự cố.
 - Chọn 3 : Sai, ngay cả khi trung thực mọi vấn đề với khách hàng và được sự đồng ý của họ. Đây là nhiệm vụ chuyên môn của kỹ sư, không thể xác nhận làm việc không rõ ràng.
 - Chọn 4: Xác nhận ban đầu sẽ là sai lầm vì không thể hi vọng giảm thiểu rủi ro trong tương lai.
 - Chọn 2: Đúng, đó là nhiệm vụ chuyên môn của người kỹ sư, phải từ chối xác nhận trong những trường hợp như vậy ngay cả khi bị sai thải.

22